



# ΝΟΥΜΑΞ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Γ' | ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 7 του Γεννητή 1905 | ΓΡΑΦΕΙ: 'Οδός Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 138

## ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΝΟ ΦΥΛΛΟ:

Μ. Δ. ΦΡΑΓΚΟΥΔΗΣ. *Μακεδονία.*  
 ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ. *Βιβλίο πρώτο (συνέχεια).*  
 ΕΙΡΗΝΗ ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ. *Ασυνείθιστος τύπος.*  
 ΣΠΥΡΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ. *Σκιάς Γροθιάς (συνέχεια).*  
 Δ. Θ. ΣΠΙΓΓΟΣ. *Μιά απάντηση.*  
 ΗΛΙΑΣ ΣΤΑΥΡΟΣ. *Μαμά.*  
 Γ. Δ. ΝΑΛΕΤΗΣ. *Τό παλληκαρι της φανής.*  
 Δ. ΔΕΒΑΡΗΣ. *Η ξένη.*  
 Κ. Τ. Σολοικισμός.  
 Γ. Κ. 'Ο Σύμμαχος.  
 Δ. Θ. ΣΠΙΓΓΟΣ. *Κορφαίτικα ξόρκια. Για τὸ φεγγάρισμα.*

ΠΟΙΗΜΑΤΑ. *Ψυχάρη* — Sully Prudhomme (μετάφ. Λέαντρον Παλαμά). *Μ. Δ. Φραγκουδής. Κώστας Γαζίας. Ένας Νάξιος.*

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΜΑΤΑ — Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ — Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ.

## ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Βασίλισσα ήμουν μιά φορά, κι'είχα πορφύρα άτίμητη πορφύρα 'Ελληνική, και οι στρατοί μου διάβαιναν πέρα και πέρα άνίκητοι 'Ασία και 'Αφρική.

Κι'άπ'τού Αιγαίου τα νερά και της Λιβύας την ερημο κι' ως των 'Ινδών τη γη δάρβαροι κ' ήμεροι λαοί σκυφτοί τὸ προσκυνούσανε τὸ μέγα μου Παιδί.

Κι' ήταν ἀλήθεια ἀσύγκριτο στὰ κάλλη και στον πόλεμο

και στην παλληκαριά.

κι' ή Νίκη ή φτερωτή θεά μαζί του 'ταν ἀφιέρωτη πιστή στὸ Βασιλῆα.

Φεύγαν μπροστά του ὀλότρεμοι ἄνθρωποι πολεμόχαροι κι' ἀμέτροτες φυλές, οί Βῆσσοι κι' οί Κοδομανοί κοπαδιαστά σάν πρόβατα σὲ χώρες μακρινές.

Κ' 'Εκείνος ὄθε διάβαινε, πιστός στὸ μέγα του δειρο, τὸ φῶς κάποιας αὐγῆς, στὰ σκότη τ' 'Ασιατικά σκορπούσε ἀπὸ τὸν ἥλιο τῆς πατρικῆς του γῆς.

Μά την πολλή μου ζούλεψε τὴ δόξα κάποια μάγισσα και ρίχτοντας, ὄϊμέ, χαμαί νεκρὸ τὸ Γίγαντα στὰ ξένα κεί τὰ χώματα, ἐνέκρωσε κι' ἐμέ.

Σὰ δὲ ψοφίμι χήμηξαν κοράκια τότε λαίμαργα και τ' ὠμορφο κορμί, ποῦ φίλοι γύρευαν κ'έχθροί να τ'ἀγκαλιάσουν, σχίσανε χτυπώντας το μ' ὄρμη.

Πέταξε ἀλλοίμονοι ή ζωή κ' ή Λευτεριά, ή πάναγνη κ' ὑπέρκαλη θεά, παραίτησέ με στῆς σκλαβιάς τῆ σκοτεινειά τὴν ἀ- [μοιρη,

και πήγε μακριά.

Χίλιους ἀφέντες ἀλλάξα κ' ή νύχτ' ήταν ἀτέλειωτη και πουθενά αὐγή, και μέσ' στὰ σκότη ὠργιάζαν, ρουφώντας αἶμα [δαίμονες ἀπ' τὴ φτωχή μου γῆ.

Ζούσα ὡς τόσο μ' ὄνειρα και πρόσμενα θυμούμενη τὴ δόξα τὴν παλιά, και μέσ' τὰ στήθια φύλαγα σὰ φυλαχτὸ μ' εὐλάβεια 'Ελληνική καρδιά.

Μά τὰ δεινά μου εἶναι πολλὰ κ' εἶν' οί ἐχθροί μου [βάρβαροι και σφάζουν, κ' οί φτωχοί δὲν ἔχω μιά παρηγοριά, για τίς πλῆγές μου βάλ- [σαμο, και ὀδύνη μου ή ψυχή.

Μά ὄχι δὲ θε να δουστέ! Εἶν' ή Φυλή μου ἀθάνατη και πάλι μὴν αὐγή, ἀπ' τ' ἀγιασμένα κόκκαλα τῆς Ρωμοσύνης πάνοπλη ή Λευτεριά θά βγῆ!

Λεμεσός — Κύπρος

Μ. Δ. ΦΡΑΓΚΟΥΔΗΣ

## ΣΚΙΑΣ ΓΡΟΘΙΕΣ

('Η ἀρχή του στὸ περασμένο φύλλο).

«'Επιστολαί πρώην μαθητοῦ» ἀημῶδη ἔσματα Χριστουγέννων ὑποκειμενικές νοσταλγίες, ἠμολογίες τοῦ ἐπικριτή, ρητὰ τῆς Γραφῆς—τρανές ἀπόδειξεις ὄλα πὼς εἶναι οἰκεία στὸ λαὸ ή καθαρεύουσα και στὸν κ. Σκια ή παραζηρητική τέχνη—κάπως κ' ή ρητορική. 'Η φράση τουλάχιστο ἐκείνη «ἄνθρωπος γράφων προχείρως ἐν ἐπιστολαῖς γλώσσάν τινα ἔχει τὸσον «ὄγκο» «στόμφο» ἀέρα ρητορικό (ἐν ἐπιστο- λαῖς—πέντε ἀράδες προχείρως;) εἶναι και με τέ- τοια τέχνη πλεγμένη με τίς φράσες τίς ἄλλες, τόσο ἀνενοιωστα, δίχως να πάρει μυροδία ὁ ἀγαθὸς ἀναγνώστης, ἀλλάζει σὲ μιά στιγμή ἀὸ πρώην μα- θητῆς» πούγραψε τίς πέντε κακορίζικες ἀράδες και γίνεται «ἄνθρωπος γράφων προχείρως ἐν ἐπιστο- λαῖς» ὥστε κάθε ἀναγνώστης ἄμαθος ἀπὸ τὰ στρα- τηγήματα τῆς ρητορικῆς, ὁ ἀναγνώστης ποῦ δὲν ἔ- τυχε στὴ ζωὴ του νάκούσει πὼς ὑπάρχει μιά κάποια περιεργη τέχνη, ή σοφιστική, ποῦ ἀσπρίζει τὸν ἀρά- πη και κάνει τὴν καθαρεύουσα «διάλεκτον και δὴ» σφίγγει και αὐτὸς τὴ γροθιά του και βαστάει τὸ ἴσο

στὴν ὀργισμένη κραυγή του κ. Σκια: «Μεγάλα ἀληθῶς τὰ ἔργα τῆς ψευδογλωσσολογίας, ἀφοῦ κάνουν ἀνθρώ- πους να ἐκφέρωσι τοιοῦτους παραλογισμούς». Τόσο ἀ- ψήλα, τὸμολογῶ, ἡ ἐγγλωττία» ή δική μας δὲ φτάνει στῆς ρητορικῆς τίς ὑπερβολές μαθημένη δὲν εἶναι, δὲν ξέρει να φουσκώνει τὰ πράματα—πολλὰ πολλά δὲν ἔχει με τὴ σοφιστική. 'Η «ἐγγλωττία» αὐτὴ ποῦ τόσο πειράζει τὸν κ. Σκια ἄλλου βαστάει. Εἶ- ναι ἴσως ή στρογγυλή και ἀκέρια ἐκφραση τῶν ὄσων ἔχει κανείς να εἰπεί—ή λεύτερη περπατησιὰ τοῦ λόγου—χρῶμα, κίνηση, νεῦρο. Εἶναι ή χάρη τοῦ Ροῖδῆ, ή ζωὴ ποῦ χαίρεσαι στὸ Φωτιάδῆ τὸ ὕψος, ή δροσιά—τί δροσιά!— ποῦ στάζει ή πέννα— τὸ φτερό τοῦ Ψυχάρη. Εἶν' «ἐγγλωττία» ποῦ δὲν τρί- χει ποτὲς ἀκαπίστρωτη— δὲν παίρνει σθάρνα τὴν ἀλήθεια, ἀκούει πάντα κάποιο χέρι—τῆς Λογικῆς, και χλιμιντρίζει σάν τὴ νοιώσει. Οὐχ οὔτω και ὁ κ. Σκιας. 'Ο κ. Σκιας ἔχει ἄλλα συνήθεια—εἶδαμε. 'Ο κ. Σκιας παίρνει ἀπὸ τὴν ἔτυχη ἐκείνη γλωσ- σική ἔρευνα τῶν Παναθηναίων «μαρτυρίας ὀπαδῶν τοῦ Ψυχάρη οἵτινες ἠμολογοῦσιν ὅτι ἀπροσέκτως ὀ- μιλοῦντες μεταχειρίζονται τύπους τῆς καθαρεύουσης» (σελ. 11) παρατηρεῖ ἀκόμα ὁ κ. Σκιας ὅτι μερικοί ἀπ' αὐτοὺς «και γράφοντες» μεταχειρίζονται τύ- πους τῆς καθαρεύουσας και δὲν κρατοῦν πάντα τοὺς «φθογγολογικούς νόμους τῆς δημῶδους»—στὸ μεταξύ για να μας δείξει τὴν ἔγερπη παρουσία τῆς κ' ή «faculté maitresse» πετᾶει τὴ γνώμη του ὁ κ. Σκιας—τὴν ἐξήγηση, παραζήτηση πάντα, γιατί μεταχειρίζονται και δὲν κρατοῦν, και βρίσκει πὼς τὸ κάνουν «κατὰ λάθος ή ἐξ ἀνάγκης» ἐκεῖ ποῦ ὁ νοῦς ὁ κοινός, ὁ στερημένος ἀπὸ τέτοια χαρίσματα θῆκρινε ὅτι τὸ κάνουν πὼς πολύ, πρῶτ' ἀπ' ὄλα ἀπὸ γνώμη και ἀρχές, σωστὲς ή ὄχι ἀδιάφορο—και, με τὸν ἴδιο ἀπαράλλαχτα τρόπο ποῦ σχημάτισε ὁ κ. Σκιας τὴν κρίση ἄνθρωπος γράφων προχείρως ἐν ἐπιστολαῖς» ἀπὸ τίς πέντε κείνες ἀράδες, φτειάνει κ' ἐδῶ ἀμί- σως ἀπὸ τίς μαρτυρίες, τὰ μεταχειρίσματα, τίς φθογγολογικές παρανομίες και τίς ἀνάποδες ἐξήγη- σες, τὴν κρίση αὐτὴ—τὸ ἀριστουργηματάκι—ποῦ θά τὸ ζήλευε και ὁ Δαρβίνος κρίση (αὐτὸ εἶναι τὸ σπου- δαιότερο—με ἀξίωση πὼς ἔχει κύρος ἀφοῦ ἀκουμπάει στὴν ἐμπειρία—κρίση ποῦ θυμίζει τοὺς «μέσους δρους» τῶν παλιῶν σοφισμάτων— «'Η καθαρεύουσα γράφεται και ὀμιλεῖται και ὑπ' αὐτῶν τῶν διωκόντων αὐτῆς» (σελ. 12). Εἶναι νάπορε; πὼς ἐβρήκε τὴ θεωρία ποῦ βρήκε; Και βγαίνουν αὐτὰ με τὴν ἀξίωση πὼς εἶναι λογική ἐπιστημονική, νόηση αὐστηρή, σοβαρὴ σκέψη. Ποῦ ἀραγε θῆφταν' ἕνας Δαρβίνος γυρεύον- τας με τέτοιας λογῆς κρίτες, συνθεμένες με τέτοιοι τρόπο ἀπὸ τὴν ἐμπειρία να βρεῖ μιά ἐπιστημονική ἐξήγηση τῆς «ἀρχῆς τῶν εἰδῶν»; Πόσο θά τοῦ πῆ- γαιναν τότε, τί νόημα ποῦ θά ἔχλαν ἀλήθεια οἱ βαθιές